

C.J. Malmberg (1824–1895)

– ensimmäiset teollisuuskuvat Suomessa 1865

Näyttely Fiskarsin Kuparipajassa 3.3.–1.4.2024, avoinna torstai–sunnuntai klo 12–17

On jo korkea aika nostaa C.J. Malmbergin tuotantoa esille ensi kertaa Suomessa. Tukholman Moderna Museet -museossa on erillinen Malmberg kokoelma, sisältäen satoja alkuperäiskuvia. Tämä kokoelma on lukumäärältään museon suurin suomalaisen taustan omaavilta tekijältä. Moderna Museet on myös esittänyt Malmbergin kuvia useissa eri näyttelyissään. Suomessa Malmbergin ura on jäänyt ilman huomiota, muutaman rivin maininnaksi joissakin valokuvausta käsittelevissä kirjoissa.

C.J. Malmberg kasvoi Länsi-Uudenmaan Fiskarsissa ja valmistui Pietarissa kultasepäksi, mutta hänen varhaisen valokuvauksen taidot muodostuivat nopeasti hänen päätehtäväkseen. Oma valokuvausateljee hänellä oli vuosina 1859-1878 Tukholmassa sekä Skövdessä 1878-1895. Hänen tiensä kultasepän oppiin Pietarissa johtui todennäköisesti suurkaupungin loistavista työmahdollisuuksista. Myöhemmin esimerkiksi Carl Fabergén jalokivihuoneen itsenäisistä kultaseppien työpajoista yli puolet oli suomalaisten kultaseppien johtamia, joissa luonnollisesti suuri osa työntekijöistäkin oli johtavan kultasepän maanmiehiä. Osa heistä oli kotoisin Pohjasta kuten myös C.J. Malmberg.

Huolimatta siitä, että Malmbergin valokuvastudiossa kuvattiin eniten muotokuvia, ns. käyntikorttikuvia, kuvasi hän Suomen varhaisia teollisuuskuvia entisessä kotipitäjässään Pohjassa, Fiskarsin, Antskogin ja Kärkelän ruukeissa 1865–1872. Näihin kuviin hän oli ottanut mukaan myös ihmisiä, esimerkiksi Fiskarsin hienotaetehtaan edustalta löytyy koko tehtaan henkilökunta. Myös Kuparipajaa esittävässä kuvassa on sekä työntekijöitä ja työvälineitä. Monet varmaan hänen edesmenneen isänsä entisiä työtovereita.

Vasta nyt, näyttelyn sisältöä valmisteltaessa, on löydetty tarkemmat tiedot hänen lähtökohdistaan. Hänen isänsä Jacob Johan Malmberg muutti perheineen 1825 Tammisaaresta kuparisepäksi Fiskarsin ruukkiin. C.J. Malmberg on aina mainittu syntyneen Pohjassa mutta hänen kasvuvuosistaan saman pitäjän Fiskarsin Ruukissa ei ole aiemmin esiintynyt mitään tietoa. Tämä asettaa uuteen valoon Malmbergin kiinnostuksen ruukkimiljöiden kuvauksiin.

Näyttelyssä on esillä Malmbergin alkuperäiskuvia Fiskarsin museon ja Fiskarsin yhtiön arkiston kokoelmista. Lisäksi esillä on alkuperäiskuvien suurennoksia rinnastettuna samoista kohteista kuvattuihin ajankohtaisiin kuviin.

Vuonna 2024 Fiskars juhlistaa 375. vuotispäiväänsä. Yhtenä läntisen maailman vanhimmista brändeistä ja yrityksistä Fiskars on edistänyt korkean laadun, ajattoman muotoilun ja toiminnallisuuden periaatteita aina siitä lähtien, kun yritys perustettiin rautapajaksi Fiskarsinjoen varteen. C.J. Malmberg on tallentanut valokuviinsa tärkeän palan Suomen teollisuushistoriaa sekä Fiskarsin työntekijöiden arkea ja tuotantoa. Vuosi on juhlavuosi myös C.J. Malmbergin muistolle, hän syntyi 200 vuotta sitten. Valokuvanäyttely on osana Fiskarsin yhtiön 375-juhluvuoden virallista ohjelmaa.

Lisätietoja

Näyttelyn kuraattorit

Barbro Kulvik, barbro.kulvik@gmail.com

Antti Siltavuori, 050 5695 111, siltavuorianntti@gmail.com

Fiskarsin valimo C.J. Malmbergin kuvaamana 1872.
Moderna Museet, Stockholm.